

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 การผลิต

● สิ้นสุด พ.ค.62 มีฟาร์มปลานิลที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 2,939 ฟาร์ม และฟาร์มที่ได้มาตรฐาน SL (Safety level) จำนวน 28,822 ฟาร์ม คิดเป็น 9.5% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด (335,441 ฟาร์ม) (กลุ่มพัฒนาระบบคุณภาพแหล่งผลิต, กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด, กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● พ.ค.62 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 14,868 ตัน เพิ่มขึ้น 16.7% จากเดือนก่อน และเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีก่อนผลผลิตลดลง 4.9% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง)

● ม.ค.-พ.ค.62 ผลผลิตปลานิลเบื้องต้น 84,960 ตัน ลดลง 7.0% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สำหรับเดือน มิ.ย. 62 คาดว่าปริมาณผลผลิตปลานิลลดลง 4.0% (กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง) เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน อากาศร้อนจัดสลับกับฝนตก สภาพแวดล้อมมีน้ำเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เป็นสาเหตุให้ปลาเกิดความเครียด อ่อนแอ และตายได้ง่ายกว่าปกติ

1.2 ราคาปลานิล

● พ.ค.62 ราคาปลานิลหน้าฟาร์ม ภาคกลาง ขนาดใหญ่ 40.11 บาท/กก. ขนาดกลาง 34.33 บาท/กก. และขนาดเล็ก 26.13 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวลดลง 2.7%, 11.2% และ 3.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

● พ.ค.62 ราคาขายส่ง ขนาดใหญ่ 52.50 บาท/กก. ขนาดกลาง 45.50 บาท/กก. และขนาดเล็ก 30.00 บาท/กก. ทุกขนาดไม่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (ตลาดไท)

● พ.ค.62 ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพฯ ขนาดใหญ่ 73.02 บาท/กก. และขนาดกลาง 65.43 บาท/กก. ทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น 2.2% และ 1.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับเดือนที่ผ่านมา (กระทรวงพาณิชย์)

1.3 การค้าต่างประเทศ

● การส่งออกปลานิล

- ม.ค.-เม.ย. 62 ไทยส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ 3,484.3 ตัน มูลค่า 139.5 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 51.1% และ 37.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ คือ ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 74.5% เนื้อปลาแช่แข็ง 8.8% ปลานิลสดแช่แข็ง 7.7% และปลามีชีวิต 9.0% ตลาดหลักคือ กลุ่มตะวันออกกลาง 40.2% สหรัฐฯ 19.4% กลุ่มยุโรป 17.8% กลุ่มอาเซียน 16.7% และอื่นๆ 5.9% ตามลำดับ

● การนำเข้าปลานิล

- ม.ค.-เม.ย. 62 ไทยนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ 400.8 ตัน มูลค่า 44.9 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น 26.0% และ 12.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบนำเข้าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง 85.4% และปลาทั้งตัวแช่แข็ง 14.6% ส่วนใหญ่นำเข้าจากกลุ่มอาเซียน 65.7% และจีน 34.3% ตามลำดับ

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้า (ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท)

เดือน/ปี	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เม.ย. 61	912.2	34.6	97.5	12.3
มี.ค. 62	944.7	36.8	92.0	12.1
เม.ย. 62	703.7	29.3	89.8	9.5
%Δ เม.ย. 61	-22.9%	-15.3%	-7.8%	-22.7%
%Δ มี.ค. 62	-25.5%	-20.4%	-2.4%	-21.5%

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กรมประมง

2. สถานการณ์ภายนอกประเทศ

2.1 การผลิต

● ผลผลิตปลานิลโลกในปี 2559 จำนวน 6.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 4.4% จากปีก่อน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 5.89 ล้านตัน (88.2%) และจากการจับ 0.79 ล้านตัน (11.8%) ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 4.29 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วน 64.2% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, November 2018)

2.2 การตลาดและการค้า

● Regal Springs เป็นผู้ผลิตปลานิลคุณภาพชั้นสูง และดำเนินธุรกิจฟาร์มสัตว์น้ำทั่วโลก และมีที่ตั้งอยู่ที่เม็กซิโกใกล้กับตลาดสหรัฐฯ กำลังวางแผนพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลานิลที่มีกรเคือบ parmesan และ panko และปลานิลพร้อมรับประทานในรูปซาชิมิ และเซบิเช (ceviche) เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยใช้ปลานิลจากเม็กซิโกและฮอนดูรัส ซึ่งยอดขายเป็นทั้งปลาสดและปลาแช่แข็งอย่างละครึ่ง ในปีที่ผ่านมาบริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แช่แข็งมากขึ้น (INFOFISH Trade News, No. 11/2019)

● USA เป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ม.ค.-มี.ค.62 ปริมาณ 35,190.4 ตัน มูลค่า 134.5 ล้านดอลลาร์ ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง 27.5% และ 24.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมีรูปแบบการนำเข้าดังตาราง :

สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2562 (ม.ค.-มี.ค.)

หน่วย : ร้อยละ

Products	2561 (ม.ค.-มี.ค.)		2562 (ม.ค.-มี.ค.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. Tilapia Fillet Frozen	31,720.7	119.2	21,426.5	84.4	-32.5	-29.3
2. Tilapia Fillet Fresh	5,897.4	39.0	5,597.6	34.3	-5.1	-11.9
3. Tilapia Frozen	10,307.6	18.3	7,731.1	14.3	-25.0	-22.1
4. Tilapia Fresh	616.4	2.4	418.9	1.5	-32.0	-38.4
5. Tilapia Meat Fresh	18.3	0.0	16.3	0.0		
Total	48,560.4	179.0	35,190.4	134.5	-27.5	-24.9

ลำดับที่	1. Tilapia Fillet Frozen		2. Tilapia Fillet Fresh		3. Tilapia Frozen		4. Tilapia Fresh		5. Tilapia Meat Fresh	
	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า	ประเทศ	สัดส่วนมูลค่า
1	จีน	46.55	ฮอนดูรัส	7.90	จีน	5.22	เวียดนาม	0.56	ไต้หวัน	0.03
2	อินโดนีเซีย	8.66	โคลัมเบีย	7.65	ไต้หวัน	4.23	เม็กซิโก	0.15		
3	เม็กซิโก	2.67	คอซตาริกา	6.78	ไทย	0.46	ฮอนดูรัส	0.12		
4	ไต้หวัน	1.78	เม็กซิโก	1.81	เวียดนาม	0.37	บังกลาเทศ	0.10		
5	ฮอนดูรัส	1.47	เอกวาดอร์	0.71	อื่นๆ	0.33	โคลัมเบีย	0.10		
6	มาเลเซีย	0.57	อื่นๆ	0.68			อื่นๆ	0.10		
7	อื่นๆ	1.00								
รวม		62.71		25.53		10.61		1.12		0.03

ที่มา : www.st.nmfs.noaa.gov

3. ปัญหาอุปสรรค

● เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขาดแคลนเงินทุน จึงยังคงมีการเลี้ยงรูปแบบเดิมและขาดทักษะในการแปรรูปและการตลาด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้น้อย

● การรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องราคาจำหน่ายผลผลิต เนื่องจากขาดทักษะการจัดการด้านการตลาดในเชิงธุรกิจที่ต้องบริหารการผลิตให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

● การผลิตยังขาดระบบบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล ตลอดจนถึงกระบวนการเลี้ยงปลานิล

4. แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค

● จัดทำโครงการพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ Smart Farmer เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการเป็นผู้ประกอบการรายย่อยในอาชีพด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

● จัดทำโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปลานิล) 2562 เพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพการผลิต ยกกระดับมาตรฐานฟาร์มให้ได้ GAP เพิ่มขึ้น การเพิ่มมูลค่าสินค้า
ประมง การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้
สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

กลุ่มเศรษฐกิจการประมง โทร. 02 561 3353
ผู้จัดทำรายงาน : เกวลิน หนูฤทธิ์